

ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ክልል ትግራይ

ፀብፃብ መፅናዕቲ ስርዓት አሰራርጻ

መፅናዕቲ ዝተኻየደሉ ቤት ዕዮ፦

በዓል መዘ. ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ

መፅናዕቲ ዝተኻየደሉ ተግባር፦

አፈፃፀማ ዕደጋ ንብረትን ግልጋሎትን

መፅናዕቲ ዘካየደ በዓል ሞያ፦

አይተ ተኸለማርያም አባይ

ሕዳር 2008 ዓ.ም

መቐለ

መጠቀሚያ

ኮሚሽን ስነ-ምግባርን ፀረ-ግዕዝይናን ክልል ትግራይ ንግዕዝይናን ብልሽው አሰራርህን ዝተቐጠሉ ወይ ክቐጠሉ ዝክእሉ አሰራርህታት ብምፅናዕ ንክመሓየሹ ብመፅናዕቲ ኣደጊፉ ንመንግስታዊ ኣብያተ-ዕዮን ትካላት ልምዓትን ከምዘማኸርን ንተግባራዊነቱ ከምዝከታተልን ኣብ መጣየሻ ኣዋጅ ቁፅሪ 208/2003 ዓንቀፅ 9 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ተቐጫጦ ይርከብ።

በዚ መሰረት እዚ ኮሚሽን ብህዝብን መንግስትን ዝተውሃቦ ተግባርን ሓላፍነትን ብኣግባቡ ንምፍፃም ምስ ናይ ሃገርናን ክልልናን ዝወፀ ትልሚ ዕብዮትን ስግግርን ብምጥዕናም ንግዕዝይናን ብልሽው አሰራርህን ንምክልኻል ስትራቴጂያዊን ዓመታዊን ትልምታት ኣውጺኡ ንተግባራዊነቱ ኣብ ምንቕስቓስ ይርከብ።

እዞም ብትልሚ ዝተታሓዙ መደባት ምክልኻል ግዕዝይና ንምትግባር ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ-ዕዮን ትካላት ልምዓት መንግስትን ንግዕዝይናን ብልሽው አሰራርህን ዝተቐጠሉ ወይ ክቐጠሉ ኣብ ዝክእሉ ተግባራት ስራሕ ወይ ከይዲ ስራሕቲ ዳህሳስ ቅድመ መፅናዕቲ ብምክያድ መፅናዕቲ ስርዓት አሰራርህ ዝካየደለን ኣብያተ-ዕዮን ዝፅንዑ ከይዲ ስራሕቲን ተግባራትን በቅድም ሰዓብ ብምንፃርን ቀፃሊ ክትትል ብምክያድን ዝተረኸበ መረዳእታ ውፅኢቱ ብምግምጋም ነዚ ከም መልዕሊ ብምጥቃም መፅናዕቲ ንምክያድ ዘክእሎ ናይ ቅድመ ምድላው ስራሕቲ ኣካይዱ እዩ።

በዚ መሰረት ናብ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ብምእታው ኣብ **ኣፈፃፀማ ዕደጋ ንብረትን ግልጋሎትን** ዝጠመተ መፅናዕቲ ኣካይዱ ኣሎ። ኣብቲ መፅናዕቲ ከም መልዕሊን ፍልፍል ሓበሬታን ኮይኖም ዘገልግሉ ኣዋጃት፣ ደንብታት፣ መምርሒታት፣ ትልምታትን ፀብፃባትን፣ ካልኦት ሰነዳትን ፋይላትን ብምጥቃም ከምኡ'ውን ንዝተፈላለዩ ኣካላት ብምሕታት ዝተረኸቡ ንተቐላጥዖነት ግዕዝይና ዘመላኹቱ ጉድለታት ኣፈፃፀማ ምስ መፍትሒ ሓሳባቶም ከምዝስዕብ ቀሪቦም ኣለዉ።

ዕላማ እዚ መፅናዕቲ፦

- ኣብ ኣፈፃፀማ ዕደጋ ንብረትን ግልጋሎትን ንግዕዘይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ዝተቓልዑ ወይ ክቓልዑ ዝኸለሉ ኣሰራርሓታት ብምፍታሽ ጉድለታት ክስተኻኸሉ ብምግባር ግዕዘይና ምክልኻል፤
- ካልኣት ሴክተራት ክምሃርሉ ዝኸለሉ ተሞክሮታት ንምግፋሕ እዩ።

መፅናዕቲ ንምክያድ ዝተጠቐምናሎም እታዎታትን ፍልፍሎምን

ኣብ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ኣብ ኣፈፃፀማ ዕደጋ ንብረትን ግልጋሎትን መፅናዕቲ ስርዓት ኣሰራርሓ እንትካየድ ዝተጠቐምናሎም እታዎታትን ፍልፍሎምን ዝስዕቡ እዮም።

ሀ- ሰነዳት፦

1. ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒታት ፦

- ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳኔ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 174/2002 (ዝተስዓረ)
- ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳኔ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 255/2007(ሓዱሽ)
- መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ትግራይ ቁፅሪ 125/2003 (ዝተስዓረ)
- መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ትግራይ ቁፅሪ 04/2007(ሓዱሽ)

2. ትልምታትን ፀብፃባትን፦

- ዓመታዊ ትልምን ፀብፃብን እቲ በዓል መዚ (2006-2007)
- ዓመታዊ ትልሚ ዕደጋ (2006-2007)
- ናይ ውሽጥን ናይ ደገን ኦዲት ፀብፃባት(2006-2007)

3. ፋይላትን ሰነዳትን፡-

- ሰነዳት ዕድገት፣ ጨረታ፣ ሒሳብ (2006-2007)

ለ. ቃለ መጠይቅ፡-

- ምስ ዕድገት ተታሒዲቲ በብብርኩ ምስ ዘለዉ ሓለፍትን ሰብ ሞያን
- ምስ ኣባላት ጨረታ ኮሚቴ
- ምስ መኮንን ሰነዳትን በዓል መዘ.

ቃለ መጠይቅ ተኻይዱ እዩ።

ዝተርአዩ ጉደለታት አፈፃፀማ

1. ብጨረታ/ፕሮፎርማ ክካየድ ዝግብኦ ዕደጋ ካብ አሰራርታ ወፃኢ ቐጥታ ዕደጋ ምክያድ

ዕደጋ ፈፃሚ አካል አቐዲሙ ክትለም ንዝኸኸል ዕደጋ (ልዕሊ ብር 60,000 ዝኾነ) ብሚላ ግልፂ ጨረታ ብምጥቃም ዕደጋ ክፍፅም ከምዝግባእ፣ ብትልሚ ዘይተትሓዘን ብህፁፅ አብ ጥቕሚ ዝውዕልን ወይ ብጅምላ ክግዛእ ዘይኸኸልን ዋግኡ ካብ ብር 60,000 ዘይበልፅን እንተኾይኑ ድማ ፕሮፎርማ በዝሒ ካብ ዘለዎም ተወዳደርቲ ብምሕታትን ብምልጣፍን ዕደጋ ክካየድ ከምዘለዎ አብ መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 125/2003 ዓንቀፅ 29.1፣ 29.9 ብግልፂ ተቐሚጡ ይርከቡ።

ይኹንምበር አብ ተግባር መፂኻ እዚ አሰራርታ እንተጥሓስ ይርአ። ብኣብነት አደጊፍካ ንምርአይ፡-

- በዓልመዘ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ዮናስን ክብሮምን ትካል ሕትመትን ምልላይን ምስ ዝተብሃለ ሕ/ሸ/ማ ብዝፈጠሮ ርክብን ምርድዳእን እቲ ሕ/ሸ/ማ ንተኸታታሊ 6 ወርሒ ብ 102.2 ኤፍ ኤም ድምዒ ወያነ ትግራይ ዝመሓላለፍ ሬድዮ ድራማ ከዳሉ እቲ በዓል መዘ ድማ ጠቕላላ ዋጋ ብር 167,200.00 ክኸፍል ብዘይ ጨረታን ውድድርን ብዕለት 02/01/2007 ዓ.ም ውዕሊ ተኣሲሩ እዩ። በዙይ መሰረትውን ብዕለት 01/03/2007 ዓ.ም ብBPV ቁፅሪ 175339 ብር 83,600.00 ከምኡውን ብዕለት 30/08/2007 ዓ.ም ብBPV ቁፅሪ 282723 እቲ ዝተረፈ ብር 83,600.00 ክፍሊት ተፈፂሙ እዩ። በዙይ ጥራሕውን ዘብቀፀ ኣይኮነን እቲ ውዕሊ ንቐፃሊ 3 ወርሒ ክናዋሕ ብምግባር ብር 129,740.00 ብBPV ቁፅሪ 282852 ተወሳኺ ክፍሊት ክፍፀም ተጌሩ እዩ። ብሓፈሻ ምስ ውዕሊ ተቐባሊ ካብ ጨረታ ወፃኢ ናይ ብር 296,940.00 ዕደጋ ተኻይዱ እዩ።

እዙይ ንምንታይ ክኾን ከምዝኸኸለ ዝምልከቶም ሰብሞያ ተሓቲቶም አብ ዝሃብዎ መብርሂ እቲ ሓደን ቀንድን ምኽንያት ተመሳሳሊ ዝኾነ ምድላዎት ብኻሊእ አካል ዝቀረበ ስለዘይነበረ እቲ ካልኣይ ምኽንያት ከዓ ንቶም ሕቶ ዘቕረቡ መናእሰይ ንምትብባዕ ብምሕሳብ ከምዝኾነ ገሊፆም እዮም።

ይኹንምበር ከምዙይ ዓይነት ዕደጋ ቀረብ ግልጋሎት ካብ መፈለምትኡ ብዝምልከቶ አካል ሕቶ ዕደጋ ቀሪቡሉ ናይ ባዕሉ TOR'ውን ተዳልዩሉ ክመሓላለፍ ዝተደለየ

ዝርዝር ትሕዝቶ እንታይ ከምዝኾነ፣ መዓዘን ብኸመይ ኣግባብን ከምዝመሓላለፍ፣ ኣብቲ ድራማ ዝዋሰኑ ሰብ ሞያ ዘለዎም ደረጃ ትምህርትን ተሞክሮን ከምኡውን ኣግባብ ክትትልን ገምጋምን ብዝርዝር ተነጻፍን ዝግባእ ቅድመ ምድላው ተጌሩሉን ክካየድ ዝግብኦ እናሃለወ ብኻሊኡ መቐረቢ ኣካል ዝቐረበ ሕቶ ስለዘይነበረ ኢልካ ብግልጺ ጨረታ ክካየድ ዝግብኦ ዕደጋ ካብ ሓደ መቐረቢ ብቐጥታ ዕደጋ ምክያድ ክንዲዝድለ ረብሓ ይሃልዎ ተቐባልነት ዘይብሉን ግልጺ ዝኾነ ጥሕሰት ሕግን ከምዝኾነ ምግንዛብ ይክኣል።

- በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ “ዓዚዝ ሓጎስ ሁለ ገብ ዘመናዊ ባንድ” ምስ ዝተብሃለ ትካል ብዝፈጠሮ ርክብ እቲ ባንድ “ካብ ህዝቢ ናብ ህዝቢ” ዝብሃል ሙዚቃን ክሊፕን ሰሪሑ ከቕርብ እቲ በዓል መዚ ድማ ጠቐላላ ዋጋ ብር 50,000.00 ክኸፍል ብዕለት 22/04/2007 ዓ.ም ውዕሊ ተኣሲሩ እዩ። ብመሰረት እቲ ውዕሊውን ናይ መጀመሪያ ክፍሊት ብር 20,000.00 ብBPV ቁፅሪ 282507 እቲ ዝተረፈ ክፍሊት ብር 30,000.00 ድማ ብBPV ቁፅሪ 282820 ተኸፊሉ እዩ።

እዚ ከይዲ ዕደጋውን ብተመሳሳሊ ብፕሮፎርማ ክዕደግ ዝግብኦ ግልጋሎት ብቐጥታ ዝተዓደገ ብምዃኑ ሕጋዊ መስርሕ ዘይተኸተለን ግልፅነት ዝጎደሎን ኣካይዳ ምዃኑ ምግንዛብ ይክኣል።

ሳዕቤን፡-

- ዝተፈላለዩ መቐረብቲ ኣወዳዲርካ ዝሓሸ ዕሬትን ዝተሓተ ዋጋን ዘለዎ ግልጋሎት ናይ ምርካብ ዕድል ብምፅባብ ዕደጋታት ቀይዲ በተኸ ብዝኾነ ኣካይዳ ክፍፀሙን ግዕዝይና ክስፋሕፋሕን በሪ ይኸፍት።
- ውዕሊ ውሃቢ ቤት ዕዮ ካብ መፈለምትኡ ተበግሶ ወሲዱ ፣ TOR ኣዳለዩ፣ ኣግባብ ኣፈፃፅሙኡ ብዝምልከት ዝርዝር መበገሲ ኣቐረቡ ኣመራርሓ ክዓርፈሉ ጌሩ ብናሃቱ ተበግሶን መረጋገፃይነትን ትሕዝቶ ውዕሊ ክዳሎን ክእሰርን ብዘይምግባሩ እቲ ዝተረኸበ ግልጋሎት ነቲ ዝተኸፈለ ገንዘብ ዝምጥን ንምዃኑ መረጋገጺ የብሉን።

መፍትሒ፡-

- በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ዝዕድጎም ከም ሬድዮ ድራማ፣ ሙዚቃን ክሊፕን ዝመሳሰሉ ሙያዊ ተንክፍ ዝኾኑ ግልጋሎታት ካብ መፈለምትኡ ዝርዝር መበገሲ ሓሳብን (PROPOSAL) መፈፀሚ መርሃ ግብሪን

ተዳልዶሎም መምርሒ ዕደጋ ብዝእዝዞ መሰረት ዝተፈላለዩ መቐረብቲ ኣወዳዲርካ ዝሓሸ ዕሬትን ዝተሓተዎ ዋጋን ዘለዎ ግልጋሎት ንምርካብ ዝግባእ ኣመራርሓ እናዓረፈሉ ክፍፀም ምግባር ይግባእ።

- ብጨረታ/ፕሮፎርማ ክካየድ ዝግብኦ ዕደጋ ብዘይ ውድድር ብቐጥታ ዕደጋ ክካየድ ምግባር ሕጊ ዘይተኸተለ ኣፈፃፅማ ዕደጋ ብምዃኑ ንቐፃሊ ከይድገም ብብደረጃኡ ዘለዉ ሓለፍቲ ፣ ሰብ ሞያ ርክብ ህዝቢ ፣ ሰብ ሞያ ዕደጋን ፋይናንስን ብዘለዉዎ ተገምጊሙ ትምህርቲ ክውሰደሉ ንመክር።

2. ካብ ኣሰራርሓ ወፃኢ ቅድመ ክፍሊት ምፍፃም

ኣብ ኣፈፃፅማ መንግስታዊ ዕደጋ ከም ኣድላይነቱ ካብቲ ውዕሊ ጠቐላላ ዋጋ ክሳብ 30% ዝበፅሕ ቅድመ ክፍሊት ክውሃብ ዝኸእል ኮይኑ ዝውሃብ ቅድመ ክፍሊት መቐረባይ ምስ ዝውሃቦ ቅድመ ክፍሊት ዝመጣጠን ውሕስና ካብ ዝተፈለጠ ባንኪ ዝውሃብ ዝተረጋገፀ ቐክ ወይ ኣብ ኩነታት ዘይተመሰረተ ውሕስና ባንኪ እንተቐርብ ጥራሕ ከምዝኾነ ኣብ መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 125/2003 ዓንቀፅ 21.26 ተቐሚጡ ይርከብ። ይኸንምበር ኣብ ተግባር መፂኻ በዚ ኣሰራርሓ ዘይተኸደሉ ኩነታት ተራእዩ እዩ።

ከም ኣብነት በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ተኸታታሊ ሬድዮ ድራማ ብ 102.2 ኤፍ ኤም ድምፂ ወያነ ትግራይ ምስ ምምሕልላፍ ተታሓሒዙ ዮናስን ክብሮምን ትካል ሕትመትን ምልላይን ምስ ዝተብሃለ ሕ/ሸ/ማ ኣብ 2007 ዓ.ም ዝገበሮ ውዕሊ ሰምምዕነት ከምቲ ልዕል ክብል ዝተጠቐሰ መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ብዝእዝዞ መሰረት መስርሕ ግልፂ ጨረታ ተኸቲሉ ዘይተፈፀመ ኣብ ልዕሊ ምዃኑ ንውዕሊ ተቐባሊ እቲ ስራሕ እንትጅምር ከም ቅድመ ክፍሊት ናይቲ ጠቐላላ ዋጋ 50% ማለት'ውን ብር 83,600.00 ክኸፈሎ ውዕሊ ተኣሲሩ ብኡ መሰረት'ውን ተመጣጣኒ ውሕስና እንተይቀረበሉ ክፍሊት ተፈፂሙ እዩ። እዙይ ከዓ ግልፂ ዝኾነ ጥሕሰት ኣሰራርሓ እዩ።

ሳዕቤን፡-

ተመጣጣኒ ዝኾነ ውሕስና እንተይሓዝካ ካብ ኣሰራርሓ ወፃኢ 50% ቅድመ ክፍሊት ምፍፃም እቲ መቐረቢ ኣካል ግቡኡ ከይተዋፅኦ ኣብ ዝተርፈሉ እዋን መገደዲ ውዕሊ ብዘይብሉ ገንዘብ መንግስቲ ብዝወፀ ክተርፍ በሪ ዝኸፍት እዩ።

መፍትሒ፡-

- ተመጣጣኒ ውሕስና ባንኪ ብምሓዝን መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ብዝእዝዞን መሰረት ጥራሕ ቅድመ ክፍሊት ክፍፀም ይግባእ።

- ከምዙይ ዓይነት ጉድለት አፈፃፀማ ከይድገም ዝምልከቶም ሰራሕተኛታት ዕድገን ፋይናንስን ብዘለዉዎ ተገምጊሙ ት/ቲ ክውሰደሉ ይግባእ።

3. ሓላፍነትን ግቡእን ውዕሊ ተቐባሊ ብግልፂ ዘየመላኸት ውዕሊ ስምምዕነት ምእሳር

ብመሰረት መምርሒ ዕድገን ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 125/2003 ዓንቀፅ 21.27.3/ሀ፡ሸ ኣብ መንጎ መቐረባይን ዕድገን ፈፃሚ ኣካልን ዝግበር ውዕሊ ናይ ክልቲኦም ወገናት ሓላፍነትን ግቡእን ብግልፂ ከመላኸት ዘለዎ ሾይኑ ብተወሳኺ ብመሰረት ውዕሊ ዝቐርብ ኣኸታ ፣ ግልጋሎት ምኽርን ካልኦት ግልጋሎታትን ፣ ፅሬት፣ በዝሒ፣ ዝቐርበሉ ኩነታት ፣ ርኽክብ ዝግበረሉ ጊዜ፣ መጠን ዝኸፈሎ ጠቕላላን ነፃላ ዋጋን፣ ኩነታት ኣክፋፍላ፣ ክፍሊት ዝፍፀመሉ ጊዜ ከምኡውን መቐረባይ ኣብ ውዕሊ ኣብ ዝተመልከተ ጊዜ ውሽጢ እቲ ኣኸታ ወይ ምኽሪ ግልጋሎት ኣጠቓሊሉ እንተዘይኣረኪቡ ንዝደንገዮ ወይ ዘባኸኖ ጊዜ ዝህልዎ ቅፅዓት ዘካተተ ክኸውን ከምዝግባእ ብግልፂ ተቐጥሞ እዩ።

ይኹንምበር ኣብ ተግባር መጂኻ በዚ ኣግባብ ዘይተፈፀመሉ ኩነታት ከምዘሎ ንምርኣይ ተኻኢሉ እዩ። ብኣብነት ኣደጊፍኻ ንምርኣይ በዓል መዚ ልምዓት ኣቶት ክልል ትግራይ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ተራ ቁፅሪ 1፣2 እናተቐመጠ ዝመፀ ዮናስን ክብሮምን ትካል ሕትመትን ምልላይን ምስ ዝተብሃለ ሕ/ሸ/ማ ብዝፈጠሮ ርኽብን ምርድዳእን ፊደሎ ድራማ ብ 102.2 ኤፍ ኤም ድምፂ ወያነ ትግራይ ካብ ዕለት 02/01/2007 ዓ.ም ጀሚሩ ንተኸታታሊ 6 ወርሒ ንምምሕልላፍ ዝኣሰሮ ውዕሊ እንትርኦ ጠቕላላ ዋጋ ብር 167,200.00 ከምዝኾነ፣ ኣክፋፍላ ብዝምልከት ድማ ኣብ ቀዳማይ ወርሒ ብር 83,600.00 ፣ኣብ መወዳእታ እቲ ድራማ ምሰተዛዘመ ድማ እቲ ዘተረፈ ብር 83,600.00 ክፍሊት ከምዝፍፀም ጥራሕ ዝሃረብ ኮይኑ እቲ ሕጊ ብዝእዝዞ መሰረት ሓላፍነትን ግቡእን ውዕሊ ተቐባሊ ፣ ኩነታት ፅሬት ዝቐርብ ግልጋሎት፣ መቐረባይ ኣብ ውዕሊ ኣብ ዝተመልከተ ጊዜ ውሽጢ ፊደሎ ድራማ ከቐርብ እንተዘይክኢሉ ዝህልዎ ተሓታትነት ዝምልከት ዝተብሃለ ነገር የለን። እዙይ ከዓ ሕጊ ዘይተኸተለን ጥቕሚ መንግስቲ ዝጎድእን ኣካይዳ እዩ።

ሳዕቤን :-

ብዝተቐመጠ ሕጊ መሰረት ሓላፍነትን ግቡእን ውዕሊ ተቐባሊ ብንፁር ዘየመላኸት ከመኡውን ውዕሊ ተቐባሊ ከቐርቦ ዝድለ ኣኸታ/ ግልጋሎት በቲ ዝድለ ደረጃ ፅሬትን ጊዜን ኣብ ዘየቐርበሉን እዋን ክውሰድ ዝግብኦ ቅፅዓት ዘየካተተ ውዕሊ ምእሳር ገንዘብ መንግስቲ ብዝወፀ ክተርፍ ዝገብር ኣብ ልዕሊ ምዃኑ ክቐርብ ዝተደለየ ኣኸታ ወይ

ግልጋሎት ብእዋኑ ብዘይምቕራቡ ስራሕ መንግስቲ ክተኣንጎልን ልምዓት ክተገናኙናን ይገብር።

መፍትሒ፡-

ምስ ዝኾነ መቕረባይ ውዕሊ እንትፍፀም ናይ ውዕሊ ውሃብን ውዕሊ ተቐባልን ሓላፍነትን ግቡእን ብዘርኢ ሓዱሽ ዘወፀ መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 04/2007 ዓንቀፅ 51 ብዝእገዞ መሰረት ክኾን ዝግባእ ኾይኑ ብፍላይ ድማ ፡-

- ክቐርብ ዝተደለየ ኣቕሓ/ግልጋሎት ደረጃ ዕሬትን ክቐርቡሉ ዝድለ ግዘን ብንፁር ዝተቐመጠ ንምዃኑ፤
- ንዝኸፈል ቅድመ ክፍሊት ተመጣጣኒ መትሓጃ/ውሕስና ዝቐረበ ምዃኑ፤
- መቕረባይ ብዝኣተዎ ውዕሊ መሰረት እንተዘይፈጸመ ዘውሰዶ ቅፅዓት፤

ዘካተተ ምዃኑ ምርግጋፅ የድሊ።

4. ንብረት ርኽክብ ዝግበረሉ እዋን ኣብ ምልክታ ጨረታ ዘይምቕማጥ

ብመሰረት መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 125/2003 ዓንቀፅ 21.1.2(ኘ) ኣካል ስሩዕ ሰነድ ጨረታ ኾይኑ ዝዳሎ መምርሒ ተጫሪቲ ኣማሊኡ ክሕዞም ካብ ዝግባእ ነጥብታት **“ዋጋ ፀኒዑ ዝፀንሖሉ እዋን ከምኡውን ርኽክብ ዝግበረሉ እዋንን ቦታን”** እቲ ሓደ ከምዝኾነ ብግልጺ ምግንዛብ ይክኣል ።

ይኹንምበር ኣብ ተግባር መጻእኻ በዚ ኣግባብ ዘይተኸደሉ ኩነታት ከምዘሎ ምርኣይ ይክኣል። እዚ ጉዳይ ብኣብነት ኣደጊፍኻ ንምርኣይ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ንቤትዕዩኡ ግልጋሎት ዝውዕል ዕሕፊት መሳርሒ፣ መለዋወጢ ኣቐሑት፣ጎማ መኪና፣መፅሄት ምሕታም፣ ግልጋሎት ፎቶ ኮፒ፣ ወዘተ ንምዕዳግ ብዕለት 24/12/06 ዓ.ም ናይ ዘውዕኦ ግልጺ ጨረታ ሓደ ኣካለ ዘኾነ መምርሒ ተጫሪቲ እንትንርኢ ተጫሪቲ ዘቐረብዎ ዋጋ ጨረታ ኣናሊስስ ተሰሪሖ ሰዓርቲ ክሳብ ዝፍለጡሉ 10 መዓልቲ ፀኒዑ ዝፀንሖ ከምዝኾነ ከምኡውን ኣቐሑት ዝቐርቡሉ ቦታ ኣብ ዋና ቤት ዕሕፊት በዓል መዚ ከምዝኾነ ኣብቲ መምርሒ ተራ ቁፅሪ 5፣ 13 ብግልጺ ክቐመጥ እንትግበር ንብረት ርኽክብ ዝግበረሉ እዋን ብዝምልከት ግና ዝተብሃለ ነገር የለን። እዙይ ብምዃኑ ጨረታ ዝሰዓሩ መቐረብቲ ዝሰዓሩ ንብረት ኣብ ዝተፈላለየ እዋን ኣታዊ ክገብሩ ዕድል ፈጠሩ እዩ። ጭቡጥ መርኣያ ወሲድኻ ንምርኣይ ኣብቲ ጨረታ ዕ/መሳርሒ፣ ጎማ መኪና ክቐርቡ ጨረታ ካብ ዝሰዓሩ መቐረብቲ ውሽጢ ናይ 5 መቐረብቲ ሽም፣ ሕድሕድ

መቼረቢ ዝስዓሮ ንብረት ኣታዊ ንምግባር ዝኣሰሮ ውዕሊ፣ ኣታዊ ዝገበረሉ ዕለት ከምኡ'ውን ኩሎም ጨረታ ሰዓርቲ ቀሪቦም ውዕሊ ክኣስሩ ደብዳቤ ዝተፅሓፈሎም ዕለት ከምዝሰዕብ ቀሪቡ ኣሎ።

ተ. ቁ.	ሽም መቼረቢ	ንብረት ኣታዊ ንምግባር ውዕሊ ዝተኣሰሮ		ዘቕርቦ ዓይነት ንብረት	ውዕሊ ክኣስሩ ደብዳቤ ዝተፅሓፈሉ ዕለት
		በዝሒ መዓልቲ	ዕለት		
1	ዲዋይ ጂ ዕ/መሳርሒ	9	29/01/07- 07/02/07	ዕ/መሳርሒ	29/01/07
2	ዕግበት ጀነራል ትሬዲንግ	14	11/02/07- 24/02/07	ዕ/መሳርሒ	29/01/07
3	ኤምቢ እና ኤኤንሓ/ዝ/ው/ማ	20	10/02/07- 30/02/07	ዕ/መሳርሒ	29/01/07
4	ኣማዘ ሃይላይ	8	29/01/07- 06/02/07	መለዋወጢ ኣቕ	29/01/07
5	ፈለማ ምህረቱ	11	01/02/07- 11/02/07	ጎማ መኪና	29/01/07

ካብቲ ሰደቓ ምርኣይ ከምዝክኣል እዞም ተጠቐሶም ዘለዉ መቼረብቲ ኣብ ሓደ ጨረታ ብማዕረ ተሳቲፎም ስዓርቲ ክኾኑ ዝኸኣሉ ጥራሕ ዘይኮነስ ኣብ ማዕረ እዋን ማለት'ውን ብዕለት 29/01/07 ዓ.ም ስዓርቲ ም'ኳኖም ተገሊፁሎም እናሃለወ እቲ ንብረት ኣታዊ ክገብሩ ዝተፈቐደሎም በዝሒ መዓልቲ ግና ክፈላለ ኪኣሉ እዩ። ንኣብነት ዲዋይ ጂ ኣብ ውሽጢ 9 መዓልቲ ኣታዊ ክገብር ውዕሊ ክኣስር እንትግበር ኤምቢ እና ኤኤን ሓ/ዝ/ው/ማ ድማ ንውሕ ዝበለ እዋን ተዋሂብዎ ኣብ ውሽጢ 20 መዓልቲ ኣታዊ ክገብር ዕድል ተዋሂብዎ እዩ።

እዙይ ከዓ ከምቲ ልዕል ክብል ዘተጠቐሰ መምርሒ ዕደጋ ብዝእዝዞ መሰረት ንብረት ርኽክብ ዝግበረሉ እዋን ኣብቲ ዝወፀ መምርሒ ተጫረቲ ትኹረት ተዋሂብዎ ብግልፂ ክቕመጥ ብዘይምግባሩ እዩ።

ሳዕቤን:-

ሓደ ቤት ዕዮ ንብረት ንምዕዳግ ጨረታ እንተውዕእ እቲ ንብረት መዓዝ ኣታዊ ኾይኑ መዓዝ ክጥቀመሉ ከምዝኾነ ተሻሳቢ ብዝገበረ ኣግባብ ክኾን ከምዝኸእል ምግንዛብ ኣየፀግምን። እቲ መበገሲ ሓሳብ እዙይ ኮይኑ እናሃለወ ሰዓርቲ ጨረታ ንብረት ኣታዊ ዝገብሩሉ እዋን ኣብ መምርሒ ተጫረቲ ኣነፂርካ ዘይምቕማጥ ግልፂ ዝኾነ ጥሕሰት ሕጊ ኣብ ልዕሊ ም'ኳኑ እቲ ንብረት ብቐልጡፍ ክቕርቡ ዓቕምን ድልውነትን ዘይብሎም ተወዳደርቲ ክቕርቡ ዕድል ዝህቡ፣ ስራሕቲ መንግስቲ ክዳናጎ ካብኡ ሕልፍ ኢሎ'ውን ኣብ እዋን ውዕሊ ምእሳር ንግበረለይ ክገብረልካን ንድርድርን በሪ ዝኸፍት እዩ።

መፍትሔ፡-

- ብመምርሒ ዕደጋ ቁፅሪ 125/2003 ዓንቀፅ 21.1.2(ኘ) መሰረት ከምኡ'ውን ኣብዚ ሓዱሽ መምርሒ ዕደጋ ቁፅሪ 04/2007 ዓንቀፅ 25/3(ኘ) ተቐሚጦ ብዘሎ መሰረት ንብረት ርኽክብ ዝግበረሉ እዋን ኣብ መምርሒ ተጫሪቲ ብግልፂ ኣካቲትካ ምውፃእ የድሊ።
- ዓቕምን ድልውነትን ዘለዎም ተወዳደርቲ ጨረታ ኣቐዲምካ ንምፍላይ ካብ ዘኸእሉ መመዘኒ ረቐሓታት ሓደ ዝኾነ “ርኽክብ ዝግበረሉ እዋን” ኣብ መምርሒ ተጫሪቲ ከይተኻተተ ዝገንኡሉ ምኽንያት ዝምልከቶም ናይ ዕደጋ ሰራሕተኛታት ብዘለዉዎ ተገምጊሙ ንቐፃሊ ከይድገም ት/ቲ ክውሰደሉ ንመክር።

5. ውዕሊ ስምምዕነት ከይተኣሰረ ቐጥታ ዕደጋ ፅገና ተሽከርካርቲ ምክያድ

ብመሰረት ኣዋጅ ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 174/2002 (ዝተስዓረ) ዓንቀፅ 43/1 ከምኡ'ውን ብመሰረት ሓዱሽ ዝወፀ ኣዋጅ ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 255/2007 ዓንቀፅ 40/1-3 ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ሓደ መቐረባይ ዕደጋ ክፍፅሙ እንትደልዩ ዕደጋ ንምፍፃም ዘድልዩሉ ምኽንያትን ዝግዛእ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ፅሬት፣ በዝሒ፣ ኩነታትን መቐረቢ ግዘን ዘብራህርህ መግለፂ ምድላውን ዋጋ ሓዊሱ ምስ መቐረባይ ብግልፂ ክደራደሩ ከምዝግባእ ኢሉ'ውን ድርድር ድሕሪ ምክያድ ዕደጋ ንምፍፃም ዝግበር ስምምዕነት ብክልቲኦም ወገናት ብዝፍፀም ውዕሊ ክረጋገፅ ከምዘለዎ ብግልፂ ተደንጊጉ ይርከብ።

ብተመሳሳሊ ካብ ሓደ መቐረቢ ብዛዕባ ዝፍፀም ዕደጋ ኣመልኪቱ ኣብ መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 125/2003 (ዝተስዓረ) ኣብ ዓንቀፅ 30.6 — 30.9 ከምኡ'ውን ኣብቲ ሓዱሽ መምርሒ ዕደጋ ቁፅሪ 04/2007 ኣብ ዓንቀፅ 65/6-9 ተቐሚጦ ከምዘሎ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ ሓደ ብሕታዊ መቐረባይ ዕደጋ ዝፍፀም ክዕደግ ዝተሓሰበ ዓይነት ኣቕሓ/ግልጋሎት፣ መጠን፣ ዝድለየሉ ግዘ፣ ኩነታት ምጉዕዓዝ፣ ኣድላዩ እንተኾይኑ ኩነታት ተኸላ፣ ምፅገንን ምርጋፍን ብምግላፅ መቐረባይ ሓሳቡ ንክህብ ብደብዳቤ ክሕተት ይግባእ። ብኸምዚ ዓይነት ዝልኣኸ ደብዳቤ ከም ኣድላይነቱ ዝርዝር ቱክኒክ ድሌት መግለፅን መቐረባይ ዝተማልአ ሓሳቡን ዋግኡን ክህብ ዘኸእል መረዳእታ ዝሓወሰ ክኸውን ከምዝግባእ፣ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ መቐረባይ ብፅሑፍ ዝቐረበሉ ተቐቢሉ ድሕሪ ምምርግር ዝቐረበ ፅሬትን ዋጋን ካልኦት ጠቐምቲ ጉዳያትን መርሚሩ

ብምርግጋዕ ምስ መቐረባይ ዋጋ ሓዊሱ ድርድር ክግበረሎም ዝግባእ ነጥብታት ብምውፃእ ድርድር ዘካይድ ኮሚቴ ብምስያም ውሳኔ ሓሳብ ክቐርብን ኣብ መወዳእታ ድማ ዕልባት ረኺቡ ውዕሊ ስምምዕነት ክእሰር ክግበርን ከምዘለዎ ብግልፂ ተቐሚጡ ይርከብ።

ይኹንምበር ኣብ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ምስ ፅገና ተሸከርከርቲ ተታሓሒቡ በዚ ኣግባብ ዘይተኸደሉ ኩነታት ኣሎ እዩ። ዝርዝሩ ከምዝስዕብ ቀሪቡ ኣሎ።

በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ኣብዚ ሕዚ እዋን ብሓፈሻ 5 ተሸከርከርቲ ዘለወኦ ኾይኑ እተን 3 (ታርጋ ቁፅሪ 4-01074፣ 4-01224፣ 4-01438) ነባራት እንትኾና እተን 2 ማለት'ውን ሓንቲ (ታርጋ ቁፅሪ 4-01402) ካብ መስፍን ኢንዱስትሪያል ኢንጅነሪን እታ ሓንቲ ድማ (ታርጋ ቁፅሪ 4-01696) ካብ ቢሾፍቱ ኣውቶሞቲቭ ኢንዱስትሪ ዝተዓደጋ ሓደሽቲ ተሸከርከርቲ እዩን።

ፅገና እዘን ተሸከርከርቲ ኣመልኪቱ ኣብቲ ቤት ዕዮ ተዘርጊሑ ዘሎ ኣሰራርሓ እንትርእ ከም ሓፈሻዊ ኣካይዳ ንዝኾነ ዓይነት ፅገና ተሸከርከርቲ ጀነራል ሜካኒክስ ሓ/ዝ/ው/ማ ምስ ዝተብሃለ ውልቀ ጋራጅ ውዕሊ ስምምዕነት ዝተገበረ ኾይኑ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ንፅገና ዘድሊ መለዋወጢ ኣቐሑት ባዕሉ ዓዲጉ ከቐርብ እቲ ጋራጅ ድማ ንዘካየዶ ፅገና ናይ ኢድ ዋጋ ክኸፈሎ ዝተኣሰረ ውዕሊ ስምምዕነት እዩ።

እዙይ ከምዙይ እናሃለወ ግና እተን ካብ መስፍን ኢንዱስትሪያል ኢንጅነሪንግን ካብ ቢሾፍቱ ኣውቶሞቲቭ ኢንዱስትሪን ዝተዓደጋ ክልተ ተሸከርከርቲ በቲ ተዘርጊሑ ዘሎ ናይ ፅገና መስርሕ ኣብ ጀነራል ሜካኒክስ ጋራጅ ግልጋሎት ዝረኸባ እንተይኮናስ ከካብ ዝተዓደገኦ ትካል ማለት'ውን እታ ካብ መስፍን ዝተዓደገት ዘድልዎ መለዋወጢ ኣቐሑት ሓዊሱ ኣብ መስፍን ኣትያ ፅገና ከምዝግበረላ እታ ካብ ቢሾፍቱ ዝተዓደገት'ውን ናይቲ ትካል ብሕታዊ ወኪል ኣብ ዝኾነ ጋራጅ(ቅዱስ ገብሪኤል ጋራጅ) ኣትያ ዘድልዎ መለዋወጢ ኣቐሑት ሓዊሱ ፅገና ዝግበረላ ከምዝኾነ ሰነዳት ሓሳብ የረድኡ።

ኣግባብ ኣፈፃፀምኡ እንትርእ ድማ እዘን ተሸከርከርቲ ብልሽት እንተጋጥመን ወይ ሰርቪስ ክግበራ እንትድለ ፅገና/ሰርቪስ ክግበረለን ብደብዳቤ ብምሕታት ቐጥታ ነናብ ትካሉ ክኣትዎ ይግበር። እቶም ትካላት ዝቐየር ኣቐሑ ቐይሮም ዘድሊ ፅገና ምስ ገበሩ ሕቶ ክፍሊት የቐርቡ ብሕቶኦም መሰረት ድማ ክፍሊት ይፍፀም። ኣቐዲምካ ዝግበር ናይ ዋጋ፣ ጊዜ፣ ወዘተ ድርድርን ስምምዕነትን የለን።

እዙይ ንምንታይ ክኾን ከምዝኸኸለ ዝምልከቶም ሰብ ሞያ ዕድገት ተሓቲቶም ኣብ ዝሃብዎ መብርሂ መለዋወጢ ኣቑሑት እተን ተሸከርከርቲ ብጀካ ኣብ ባዕሎም ኣብቶም ሸየጥቲ ትካላት ኣብ ደገ ዘይርከብ ብምዃን ኣብ ባዕሎም ክነፅግን ተገዲድና ኢና ክብሉ ገሊጾም።

ይኹንምበር ዋላውን ከምቲ ዝተብሃለ ኣብ ባዕሎም ኣብቶም ዝተጠቐሱ መቐረብቲ ትካላት ጥራሕ ፅገና ክካየድ ዘገድድ ኩነታት እንተሃለወ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ተጠቐሱ ዘሎ ኣዋጅን መምርሒን ኣፈፃፀማ ዕድገት ክልልና ብዝእገዞ መሰረት ናይ ኢድ ዋጋ ብዝምልከት፣ ግዘ ፅገና ብዝምልከት፣ ዘተቐየሩ ኣቑሑት ርኽክብ ብዝምልከት፣ ዝተኻየደ ፅገና ትኸክል ምዃን ብዛዕባ ዝረጋገፀሉ ኣግባብ፣ ወዘተ ብዝምልከት ተደራዲርካን ውዕሊ ኣሲርካን ተግባራዊ ዘይምግባር ጥሕሰት ሕጊ ኣብ ልዕሊ ምዃን ጥቕሚ መንግስቲ ዝጎድእ ኣካይዳ እዩ።

ሳዕቤን፡-

ሕቶ ፅገና እንትቐርብ ኣቐዲምካ ኣብ መፀገኒ ዋጋ፣ ዋጋ መለዋወጢ ኣቑሑት፣ መፀገኒ ጊዜ፣ ኩነታት ርኽክብ፣ ወዘተ ኣብ ዝብሉ ጉዳያት ድርድር ተኻይዱ ዝተበፀሐሉ ምርድዳእን ዝተገበረ ውዕሊ ስምምዕነትን ስለዘየለ ዝተሓተተ ክፍሊት ኩሉ ንምፍፃም ይዕድም። እዙይ ከን መቐፃፀሪ ሜላ ብዘይብሉ ገንዘብ መንግስቲ ወፃኢ ክኸውንን ንብኸነት ክቃላዕን በሪ ይኸፍት።

መፍትሒ፡-

- ብመሰረት ኣዋጅ ዕድገትን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 174/2002 ዓንቀፅ 43/1 ከምኡ'ውን ኣብ ነበር መምርሒ ዕድገት ቁፅሪ 125/2003 ኣብ ዓንቀፅ 30.6-30.9 ተቐሚጡ ከምዘሎ ብተመሳሳሊ ተማሓይሹ ወፃኢ ኣብ ዘሎ ሓዱሽ ኣዋጅ ዕድገትን ምምሕዳር ንብረትን ብ/ክ/መ/ት ቁፅሪ 255/2007 ዓንቀፅ 40/1-3 ከምኡ'ውን ንዕኡ መተግበሪ ኣብዝወፀ ሓዱሽ መምርሒ ዕድገት ቁፅሪ 04/2007 ዓንቀፅ 65/6-9 ተጠቐሱ ከምዘሎ ብሕታዊ መቐረብቲ ኣብ ዝኾኑ ኣብ መስፍን ኢንዱስትሪያል ኢንጅነሪንግ ኣብ ቢሾፍቱ ኣውቶሞቲቭ ኢንዱስትሪን ዝካየድ ስራሕቲ ፅገና ኣመልኪቱ ኣብ ናይ ኢድ ዋጋ ፣ ዋጋ መለዋወጢ ኣቑሑት ፣ ጊዜ ፅገና፣ ኩነታት ርኽክብ(መኪና፣ ዝተቐየሩ መለዋወጢ ኣቑሑት)፣ ወዘተ ድርድር ዘካይድ ኮሚቴ ብምጥያሽ ድርድር ተኻይዱ ኣብ ምርድዳእ ክብፃሕን ውዕሊ ስምምዕነት ክእሰርን ክግበር ይግባእ።

- ከምዙይ ዝበለ ሕጊ ዘይተኸተለን ገንዘብ መንግስቲ መቆፃፀር ሜላ ብዘይብሉ ክባኸን በሪ ዝኸፈት ኣካይዳ ንምንታይ ክፍፀም ከምዝኸኣለ ዝምልከቶም ናይ ዕደጋን ፋይናንስን ሰራሕተኛታት ብዘለዉዎ ተገምጊሙ ንቐፃሊ ከይድገም ት/ቲ ክውሰደሉ ንመክር።

መጠቓለሊ

በብኣካሉ ዝግበሩ መንግስታዊ ዕደጋታት ንብረትን ግልጋሎትን ስርዓት ብዘለዎ፣ ፍትሓዊ ብዝኾነን ብኸነት ብዝቐንሱን መንገዲ ንክፍፀም መንግስቲ ዓርሱ ዝኸኣለ ኣዋጅን ዝርዝር ኣሰራርሓን ኣውጺኡሉ ትኹረት ተዋሂብዎ ዝርከብ ሓደ ዓውደ ትኹረት መንግስቲ እዩ።

በዙይ መሰረት ኣብ በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ትግራይ ዘሎ ከይዲ ኣፈፃፀማ ዕደጋ ብኣንፃር ሕግን መምርሒን ዕደጋ እንትርኣ ብኣብዘሓ ፅቡቕ ክብሃል ዝኸኣል ኮይኑ ከምቲ ኣብዚ መፅናዕቲ ብዝርዝር እናተቐመጠ ዝመፀ እቶም ጉድለታት ኣፈፃፀማ ተባሂሎም ተነፂሮም ዘለዉ ፀገማት ሱር እንተይሰደዱን ኣብ ናይ መንግስቲ ሃፍቲ ካለእ ጉድኣት እንተይበዕሐ ምክልኻል ስለዘድሊ ፍሉይ ትኹረት ተዋሂብዎም በቲ ዝተሓበረ መፍትሒ ሓሳብ መሰረት ወዓል ሕደር እንተይተብሃለ ተግባራዊ ምግባር ዝግባእ እዩ።

ብፍላይ ከዓ እቲ በዓል መዚ ዝዕድጎም ሙያዊ ተንክፍ ግልጋሎታት (ሬድዮ ድራማ፣ ሙዚቃ፣ ክሊፕ፣ ወዘተ) ካብ መፈለምትኡ ዝርዝር መበገሲ ሓሳብ (proposal) እናተዳለወሎም መምርሒ ዕደጋ ብ/ክ/መ/ት ብዝፈቐደ መሰረት ዝሓሸ ዕሬትን ዝተሓተዎን ዘለዎም ብምሕራይ ድሌት መንግስትን ህዝብን ንምርዋይ ጥቡቕ ክትትልን ቁፅፅርን እናተገበረሉ ክፍፀም ጠመተ ሂብካ ምንቅስቓስ ዝግባእ እዩ።